

10	ПРЕПОРУКА	Укинути радну књижицу и обавезу вођења регистра о издатим радним књижицама.
	регулаторно тело (надлежно за спровођење)	Министарство рада и социјалне политике
	пропис који треба изменити и/или допунити	<ul style="list-style-type: none"> • Закон о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05, 61/05 и 54/09); • Правилник о радној књижици („Службени гласник РС“, број 17/97).
	начин спровођења	<ul style="list-style-type: none"> • Подношење Влади Нацрта закона о изменама Закон о раду, којим ће се укинути радна књижица и обавеза вођења регистра о издатим радним књижицама; • Усвајање Правилника о престанку важења Правилника о радној књижици.
	рок за спровођење	15. јануар 2010. године
	нацрт прописа чије усвајање треба да предложи (који треба да усвоји) регулаторно тело	<p style="text-align: center;">НАЦРТ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА ЗАКОНА О РАДУ</p> <p style="text-align: center;">Члан 1.</p> <p>У Закону о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05, 61/05 и 54/09) наслов изнад члана и члан 204. бришу се.</p> <p style="text-align: center;">Члан 2.</p> <p>Члан 276. став 1. у тачки 3) тачка и зарез замењује се тачком, а тачка 4) брише се.</p> <p style="text-align: center;">Члан 3.</p> <p>Послодавац је дужан да запосленом врати радну књижицу која се код њега налази даном ступања на снагу овог закона.</p> <p style="text-align: center;">Члан 4.</p> <p>Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“.</p> <p style="text-align: center;">НАЦРТ ПРАВИЛНИКА О ПРЕСТАНКУ ВАЖЕЊА ПРАВИЛНИКА О РАДНОЈ КЊИЖИЦИ</p> <p style="text-align: center;">Члан 1.</p> <p>Престаје да важи Правилник о радној књижици („Службени гласник РС“, број 17/97).</p> <p style="text-align: center;">Члан 2.</p> <p>Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“.</p>
	подносилац	Анонимно лице

	иницијативе	
--	-------------	--

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

КРАТАК ОПИС ПРОБЛЕМА

Издавање радне књижице и вођење евиденције о њима представља непотребно административно оптерећење и за послодавце (привредне субјекте) и за запослене.

Подаци садржани у радној књижици се већ налазе у базама података и евиденцијама других носилаца јавних овлашћења, пре свега Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање. У том смислу уверење о подацима из матичне евиденције („уверење о пензијском-радном стажу“) које издаје тај орган садржи све податке неопходне за остварење права које садржи и радна књижица.

Обавеза поседовања радне књижице у пракси само ствара проблеме – негативне ефекте (нпр. задржавање књижице од стране послодавца, реконструкција изгубљене књижице и сл) које може запосленом онемогућити остваривање будућих права из радног односа.

ПОЗИТИВНИ ЕФЕКТИ – УШТЕДЕ

Усвајањем ове препоруке процењује се да би уштеда на годишњем нивоу у Републици Србији износила најмање 337.326.951,48 динара или 3,6 мил. евра и то:

- 35.305.200,00 динара, односно око 379.630 евра, , на име трошкова администрације у вези са издавањем-заменом радне књижице;
- 118.395.600,00 динара, односно око 1.273.070 евра, на име издавања-замене радне књижице;
- 152.540.151,48 динара, односно око 1.640.216 евра, на име трошкова послодаваца у вези са уписима у радну књижицу;
- 31.086.000,00 динара, односно око 334.260 евра, по основу избегавања штете коју трпе грађани због тога што им је онемогућан посед радне књижице од стране бивших послодаваца.

ДЕТАЉНО ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

Законом о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05, 61/05 и 54/09) у члану 204, под насловом „3. Радна књижица“ прописано је да запослени има радну књижицу, коју предаје послодавцу приликом заснивања радног односа (став 1.); да је радна књижица јавна исправа (став 2.); да радну књижицу издаје општинска управа (став 3.); да је послодавац дужан да запосленом врати уредно попуњену радну књижицу на дан престанка радног односа (став 4.); да је у радну књижицу забрањено уносити негативне податке о запосленом (став 5.) и да садржину радне књижице, начин уношења података у радну књижицу и начин вођења регистра о издатим радним књижицама прописује министар (став 6.); а у члану 276. став 1. тачка 4) да ће се новчаном казном од 20.000 динара казнити на лицу места послодавац са својством правног лица и предузетник ако запосленом не врати уредно попуњену радну књижицу, те у ст. 2. и 3. да ће се новчаном казном од 5.000 динара за прекршај из става 1. овог члана казнити одговорно лице у правном лицу и да новчану казну из ст. 1. и 2. овог члана наплаћује инспектор рада на лицу места.

Чланом 204. став 6. овог закона прописано доношења подзаконског акта, али обзиром да исти није донет, остао је на снази раније донети Правилник о радној књижици („Службени гласник РС“, број 17/97).

Међутим, издавање и вођење радне књижице представља непотребно административно оптерећење за послодавца (привредни субјекат) и за запосленог. Њено постојање је сувишно, будући да се сви подаци који су у њој садржани налазе у базама података и евиденцијама других носилаца јавних овлашћења, пре свега Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање.

У пракси ствара пробелеме то што поједини послодавци не поштују обавезу враћања радне књижице запосленом приликом престанка радног односа, а поседовање ове исправе представља услов за заснивање новог радног односа. Наиме, дешава се у пракси да послодавци одбијају да уредно попуне и врате радну књижицу, односно да попуне исту нетачним подацима.

КАЛКУЛАЦИЈА УШТЕДА

Административна процедура	Тарифа (у дин.)	Време	Трошак појединачне процедуре (у дин.)	Додатни трошак (у дин.)	Укупан трошак појединачне процедуре (у дин.)	Субјекти на које се односи процедура	Укупан трошак привреде и становништва на годишњем нивоу (у дин.)
УКУПАН ТРОШАК АДМИНИСТРАЦИЈЕ							
издавање радне књижице	252,18	1h	252,18	-	252,18	100.000	25.218.000,00
издавање нове радне књижице (због губитка старе и сл.)	252,18	2h	504,36	-	504,36	20.000	10.087.200,00
УКУПАН ТРОШАК							35.305.200,00
УКУПАН ТРОШАК ГРАЂАНА							
прибављање радне књижице	252,18	3h	756,54	104,00	860,54	100.000	86.054.000,00
прибављање нове радне књижице (због губитка старе и сл.)	252,18	6 h	1.513,08	104,00	1.617,08	20.000	32.341.600,00
УКУПАН ТРОШАК							118.395.600,00
УКУПАН ТРОШАК ПРИВРЕДЕ – ПОСЛОДАВЦА							
попуњавање Р. К. приликом запошљавања или престанка радног односа	252,18	30 мин.	126,09	-	126,09	1.209.772	152.540.151,48

Израчунавање трошкова процедуре – појашњење табеле по ставкама:

- Тарифа је цена сата запосленог који обавља административну процедуру и израчуната је као просек месечне зараде запослених у Републици Србији у периоду јун – август 2009. године (извор: Републички завод за статистику), односно лица чија је радна књижица и које поступа по процедури;
- Време потребно за испуњавање административне обавезе је процењено на основу обављених интервјуа и њихове касније стандардизације;

- Трошак појединачне процедуре представља збир тарифе и времена потребног да се обави процедура;
- Додатни трошак је трошак цене радне књижице;
- Укупан трошак процедуре представља збир трошка појединачне процедуре и додатног трошка;
- Субјекти на које се односи процедура јесу лица која на годишњем нивоу изваде, односно прибаве радну књижицу. Овај број је добијен тако што је од процене броја становника на дан 1. јануар 2009. године, коју је дао Републички завод за статистику, а који износи 7.334.935, процењено да пунолетни грађани који имају пребивалиште и раде у Републици Србији чине 4.000.000 грађана. Према анализи и процени Јединице за спровођење свеобухватне реформе прописа, 25% од овог броја чине пољопривредници који, по правилу, не прибављају радне књижице, док је (преосталих) око 3.000.000 становника, без обзира на свој тренутни радно-правни статус, извадило, односно прибавило радну књижицу. Полазећи од чињенице да просечни радни век износи 30 година, дељењем броја од 3.000.000 становника са просечним радним веком од 30 година утврђује се, односно процењује се да на годишњем нивоу око 100.000 лица извади, односно прибави радну књижицу ($3.000.000 / 30 = 100.000$). Такође, ако се предпостави да у просеку сваки пети радно способан грађанин бар једном изгуби радну књижицу или из других разлога остане без исте, па је у обавези да затражи издавање нове и „реконструкцију“ података у новој радној књижици, то значи да од 3.000.000 радно способних лица, 600.000 лица у току радног века вади нову радну књижицу, што на годишњем нивоу значи да се издаје 20.000 „нових“ радних књижица. Обзиром да се у „новој“ радној књижици врши реконструкција података из „старе“ радне књижице ова процедура траје дуже;
- Подаци о учесталости процедуре заснивања и престанка радног односа на годишњем нивоу (1.209.772) преузети су из Месечног статистичког билтена Националне службе за запошљавање (за 2008. годину) а управо се заснивање и престанак радног односа констатују у радној књижици;
- Укупан трошак представља производ укупних трошкова и броја субјеката на које се односи процедура.

Додатно, прихватањем препоруке да се радна књижица укине спречио би се настанак штете на страни запослених која настаје када због непоседовања радне књижице не могу да заснују нови радни однос. Ако се предпостави да само 1.000 лица на годишњем нивоу не могу да заснују радни однос, због тога што им бивши послодавац прави проблем да дођу у посед радне књижице, као и да тај проблем траје само месец дана (једна месечна зарада), грађани по том основу на годишњем нивоу у Србији трпе штету од најмање 31.086.000,00 динара. Податак Републичког завода за статистику је да је просечна нето зарада по запосленом у Републици 31.086,00 динара.

ПОДАЦИ О БРОЈУ ЗАПОСЛЕНИХ У СРБИЈИ

година	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Број запослених¹	2.101.668	2.066.721	2.041.395	2.050.854	2.068.964	2.025.627	2.002.344	1.999.476
Запослени у предузећима, установама, задругама и другим организацијама²⁾	1.752.226	1.676.835	1.611.632	1.580.140	1.546.471	1.471.750	1.432.851	1.428.457
Приватни предузетници, лица која самостално обављају делатност и код њих запослени³⁾	349.442	389.886	429.763	470.714	522.493	553.877	569.494	571.019

¹⁾ Без података о пољопривредницима.

²⁾ Број запослених у предузећима установама, задругама и организацијама, у свим секторима својине.

Извор података: Полугодишње истраживање о запосленима и о зарадама запослених (Републички завод за статистику)

Укључени и запослени у малим предузећима (до 50 запослених), који нису обухваћени редовним Полугодишњим истраживањем о запосленима и о зарадама запослених, а који су добијени оценом на основу Анкете за допуну полугодишњег истраживања о запосленима и о зарадама запослених.

³⁾ Извор података: Републички завод за здравствено осигурање.

Према подацима Националне службе за запошљавање (Месечни статистички билтени за јун 2009. године) у јуну 2009. године у Републици Србији било је запослено 1.845.306 лица, од тога 1.413.668 лица у предузећима, установама, задругама и организацијама, а 431.638 лица у приватном предузетништву (они који самостално обављају делатност и запослени код њих).

Према подацима Агенције за привредне регистре, у 2009. години у Републици Србији у Регистру привредних субјеката који води Агенција за привредне регистре било је регистровано око 420.000 привредних субјеката (привредних друштава, предузетника и других привредних субјеката), као могућих послодаваца на које се односе одредбе о радној књижици.

--	--

ПРЕГЛЕД ОДРЕДАБА ВАЖЕЋЕГ ЗАКОНА КОЈЕ СЕ МЕЊАЈУ

~~„3. Радна књижица~~

~~Члан 204.~~

~~Запослени има радну књижицу, коју предаје послодавцу приликом заснивања радног односа.~~

~~Радна књижица је јавна исправа.~~

~~Радну књижицу издаје општинска управа.~~

~~Послодавац је дужан да запосленом врати уредно попуњену радну књижицу на дан престанка радног односа.~~

~~У радну књижицу забрањено је уносити негативне податке о запосленом.~~

~~Садржину радне књижице, начин уношења података у радну књижицу и начин вођења регистра о издатим радним књижицама прописује министар.~~

Члан 276.

Новчаном казном од 20.000 динара казниће се на лицу места послодавац са својством правног лица и предузетник:

- 1) ако не обезбеди време за одмор у току дневног рада, дневни и недељни одмор у складу са одредбама овог закона (чл. 64. до 67);
- 2) ако запосленом ускрати право на отпремнину у складу са одредбама овог закона (члан 158);
- 3) ако запосленом ускрати право на отказни рок, односно накнаду зараде у складу са овим законом (члан 189);
- 4) ако запосленом не врати уредно попуњену радну књижицу (члан 204).

Новчаном казном од 5.000 динара за прекршај из става 1. овог члана, казниће се одговорно лице у правном лицу. Новчану казну из ст. 1. и 2. овог члана наплаћује инспектор рада на лицу места.“